Jumalateenistus Narva-Jõesuus P, 15.11.26 kl 11, 24. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Ml 3:13–18, Mk 13:33–37
Pihikõne: ühtlustatud jumalateenistuse kord, patutunnistus (variant A)
Jutlus: Hb 3:12–15
Laulud: 177 (1–3); 176 (1–4), 185 (1–5); 363 (1–3)

Vaadake, vennad, kas ehk kellelgi teie seast ei ole kuri süda, mis uskmatuses ära taganeb elavast Jumalast! Pigem julgustagem üksteist iga päev, niikaua kui veel öeldakse „täna", et keegi teist ei paaduks patu pettuse läbi! Me oleme ju saanud Kristuse osalisteks, kui me vaid lõpuni kinni peame sellest, mis meil alguses oli. Selles ütlemises: „Täna, kui teie tema häält kuulete, ärge tehke oma südant kõvaks nagu nurina ajal".

Tänases kirjakohas pälvis minu tähelepanu eelkõige väljend „kuri süda".
Kõnekeeles oleme harjunud head ja kurja mõistma moraalsete kategooriatena. Hea inimene on see, kes teeb teistele head. Sellise inimese kohta öeldaksegi vahel, et tal on hea süda. Kuri inimene teeb teistele kurja ja sellist inimest peetakse halvaks inimeseks, vahel öeldakse ka, et tal on kuri süda.
Piiblis aga pole hea ja kuri moraalsed kategooriad, vaid väljendavad suhet Jumalaga. Hea on see, kes on heas suhtes Jumalaga, halb aga see, kel see suhe puudub. Niisiis võib olla inimene, kes on moraalselt väga hea, Jumala ees tegelikult kuri. Ja, nii imelik, kui see ka ei tundu – moraalselt kuri inimene võib olla Jumala ees hea.
Püüan mõlema kohta Piiblist näite tuua (küllap tuleb teilgi meelde selliseid näiteid).
Kaks esimest Iisraeli kuningat on Saul ja Taavet. 1Sm 15 annab prohvet Saamuel kuningas Saulile edasi Issanda käsu. 1Sm 15:3: „Mine nüüd ja löö Amalekki ja kaota sootuks ära kõik, mis tal on, ja ära anna temale armu, vaid surma niihästi mehed kui naised, lapsed ja imikud, härjad ja lambad, kaamelid ja eeslid!" Seega, Jumal annab Saulile käsu teha moraalselt hirmsaid asju.
Loeme, et Saul lõigi koos Iisraeli rahvaga amalekke, kuid võttis nende kuninga Agagi elusalt vangi, andis armu parimaile lammastest, kitsedest ja veistest ning talledele ja kõigele, mis oli hea. Kahtlemata oli see tegu moraalselt hea, seda isegi kahes mõttes. Esiteks jäi inimene, amaleki kuningas tapmata ja teiseks said inimesed säästa parima osa sõjasaagist. Ettekäändeks toodi, et neid hakatakse nüüd ohverdama Jumalale. Kas seda ka tegelikult plaanis teha oli, on kahtlane, kuid selline oli Sauli vabandus prohvet Saamueli ees, kes teatas talle, et ta on Jumala tahte vastu eksinud. Saamuel ütleb Saulile 1Sm 15:22j: „Ons Issandal sama hea meel põletus- ja tapaohvreist kui Issanda hääle kuuldavõtmisest? Vaata, sõnakuulmine on parem kui tapaohver, tähelepanu parem kui jäärade rasv. Sest vastupanu on otsekui nõiduse patt, tõrksus ebajumalate ja teeravite teenistus. Et sa oled hüljanud Issanda sõna, siis hülgab temagi sinu kui kuninga."
Võime siit teha järelduse, et Saul käitus moraalses mõttes hästi, kuid tema suhe Jumalasse oli vale: ta ei talitanud Jumala sõna järgi.
Kuid vaatame nüüd, mida tegi Sauli rivaal ja hilisem kuningas Taavet. Ta tegi palju moraalselt taunitavaid tegusid, kuid minu meelest kõige hullem oli see Batseba-lugu. 2Sm 11. ja 12. peatükis kirjeldatakse seda, kuidas kuningas Taavet, selleks, et saada endale talle meeldiv naine Batseba, korraldab tema mehe, oma vapra väepealiku Uurija surma ja rikub Batsebaga abielu. Kahtlemata on see moraalselt väga inetu tegu, võiks öelda lausa kuritegu.
2Sm 12 saadab Issand prohvet Naatani Taavetile tõde avaldama ja Taavet saab teada, et Jumal peabki tema tegu moraalselt väga halvaks. 2Sm 12:13 ütlebki Taavet Naatanile: „Mina olen pattu teinud Issanda vastu." Eelneva Sauli-näite põhjal võiks siis oletada, et Jumal mõistab hukka ka Taaveti, kuid mitte midagi sellist ei juhtu. Issanda prohvet Naatan ütleb hoopis nii: „Issand on juba su patu sulle andeks andnud. Sa ei sure."
Loeme, et Taavet saab küll karistuse – tema vahekorrast Batsebaga sündinud poeg sureb –, kuid Taavet ei kaota Issanda soosingut ja jääb kuningaks edasi. Miks? Sest Taavet kuulab Jumala sõna ja armastab seda. Psalmis 51, mis ongi justkui Taaveti sisekaemus selles raskes olukorras, ütleb Taavet

(Ps 51:6): „Üksnes sinu vastu olen ma pattu teinud, ja olen teinud seda, mis on paha sinu silmis, et sa oleksid õiglane oma sõnades ja selge oma kohtumõistmises.”
Näeme, et Taavet usaldab oma saatuse täielikult Jumala, Jumala sõnade ja Tema kohtumõistmise hoolde. Ta talitas küll moraalselt halvasti, kuid tema vahekord Jumalaga oli enne seda hea ja jäi heaks ka pärast seda. Ta kartis Jumalat enam kui inimesi ja hoolis Jumala arvamusest enam kui inimeste arvamusest.
Olles toonud need kaks näidet VT-st tahaksin veel viidata Jeesuse tähendamissõnale kuninglikust pulmapeost Mt 22. Mäletame ehk, et selles tähendamissõnas korraldas kuningas oma pojale pulmad ja kutsus inimesi külla, kuid need ei tahtnud tulla. Seejärel käskis ta oma sulastel minna teelahkmeile ja tuua pulma kõik, keda nood leiavad. Mt 22:10 ongi öeldud: „Ja sulased läksid välja teedele ja kogusid kokku kõik, keda leidsid, nii halbu kui häid, ning pulmakoda sai täis pidulisi.”
Näeme, et pulmapeole kutsuti nüüd nii halbu kui häid. Mis mõttes halbu ja häid? Väidan, et moraalses mõttes. Seal oli selliseid inimesi, kes olid oma elus teinud head, võib-olla päästnud kedagi surmast või teinud inimestele kingitusi – nagu Saul tolles loos. Ja kindlasti oli seal inimesi, kes olid põhjustanud kellegi surma või abielu rikkunud – nagu Taavet tolles loos. Kindlasti oli seal inimesi, kelle kohta ütleksime, et tal on hea süda, ning neid, kelle kohta ütleksime, et ta on väga paha inimene, kurja südamega.
Ent mida me loeme! Mt 22:11jj: „Aga kui kuningas astus sisse pidulisi vaatama, nägi ta seal inimest, kellel ei olnud pulmarõivast seljas. Ja ta ütles talle: „Sõber, kuidas sina oled tulnud siia ilma pulmarõivata?” Aga see ei saanud sõnagi suust. Siis kuningas ütles teenijatele: „Siduge tema jalad ja käed ning visake ta välja pimedusse!” Seal on ulgumine ja hammaste kiristamine. Sest paljud on kutsutud, aga vähesed valitud.”
Mis see „pulmarõivas” siis on? Olen kindel, et see on midagi, mis on tulnud Kristuselt. Gl 3:27: „...sest kõik, kes te olete Kristusesse ristitud, olete Kristusega rõivastatud.” Kl 3:10: „...ja olete rõivastunud uude inimesse, kes pidevalt uueneb tunnetama oma Looja näo kohaselt.” 1Ts 5:8: „ Aga meie, kes me oleme päeva lapsed, olgem kained, rõivastatud usu ja armastuse kaitserüüga ning päästelootuse kiivriga.”
Usun, et see „pulmarõivas” on ristimine Kristusesse, Jumala otsimine oma elus Kristuse läbi, püsimine usus, lootuses ja armastuses, mille on meile teatavaks teinud Kristus.
Niisiis on Hb autori hoiatus kurja südame eest nüüd ehk arusaadavam: Vaadake, vennad, kas ehk kellelgi teie seast ei ole puudu Kristusest teie elus!
Ja mis siis juhtub, kui kellegi elus on Kristust vähevõitu? Ta satub, nagu Hb autor ütleb, patu pettuse kätte ja tema süda paadub. See võib juhtuda ka Kristuse koguduse liikmega, kes on nime poolest küll kristlane, kuid ei hooli oma elus Kristuse järel käimisest.
Hb on eriline kiri selle poolest, et siin eeldatakse, et pääsemine pärast usust taganemist on võimatu. Hb 10:26–31: Sest kui me tahtlikult teeme pattu pärast seda, kui oleme õppinud tundma tõde, siis ei ole enam ohvrit pattude eest, vaid ainult mingi hirmus kohtu ootamine ja äge tuli, mis neelab vastased. Kui keegi hülgab Moosese Seaduse, siis peab ta ilma armuheitmiseta surema kahe või kolme tunnistaja sõna peale. Kui palju rängema nuhtluse väärib siis teie arvates see, kes Jumala Poega on jalgadega tallanud ega ole pühaks pidanud lepingu verd, millega ta on pühitsetud, ja kes on teotanud armu Vaimu? Me ju tunneme teda, kes ütleb: „Minu päralt on kättemaks, mina tasun kätte.” Ja taas: „Küll Issand mõistab kohut oma rahva üle.” Hirmus on langeda elava Jumala kätte!”
Kuidas siis teha nii, et kurjus meie südames, Kristuse põlgamine, maad ei võidaks?
Hb annab meile selleks meie kirjakohas juhise: „Pigem julgustagem üksteist iga päev, niikaua kui veel öeldakse „täna”, et keegi teist ei paaduks patu pettuse läbi!” Ja veel selgemalt väljendab kirja autor seda mõtet Hb 10:25: „Ärgem jätkem unarusse oma koguduse kooskäimist, nõnda nagu mõnel on kombeks, vaid julgustagem selleks üksteist – ja seda enam, mida rohkem te näete seda päeva lähenevat.”
Niisiis tuleb Hb autori sõnadest teha järeldus, et Kristusesse rõivastatuks, kurjast südamest hoiduvaks aitab meil jääda kogudus. Mitte lihtsalt selle liige olemine, vaid Jumala rahvaga üheskoos Jumala sõna kuulamine ja sakramentide vastuvõtmine, palvetamine ja igasugune osadus Jumala sõnas.

Kallid õed ja vennad Narva-Jõesuu koguduses! Ka täna oleme teile külla tulnud üksnes selle osaduse pärast: et meie süda ei saaks kurjaks ja et me jääksime Kristusesse!
Aamen.